Lunæ ætatib' aptasse, id est, secundũ nouilunia disposuisse sciendũ est. Quæ quidem res probatione nõ eget, Nam idem author Plutarchus Calendas, Nonas & Idus, Lunæ accommodasse græcos non semel testatur, & præcipuè in vita Romuli, cum ait. Nunc igitur Rhomanorum Calendæ nulla re cum græcis conueniunt. Illum autem diem quo Rhomulus vrbi fundamenta iecit trigesimum rectè diem fuisse perhibent, in eoq; Lunam ex congressu Solis defecisse &c̃. Ex quibus liquido constat græcos secundum Lunæ tempora dies suos numerasse, Obiter vero admonuisse volo, mendam textui subesse, vbi dicitur Lunam ex congressu Solis defecisse, legendum autem Solem ex congressu Lunæ defecisse. Hoc enim verba græca manifeste innuũt, quæ sic habent, καὶ σύνοδον ἐκλειπτικὴν ἐν αὐτῇ γενέσθαι σελήνης πρὸς ἥλιον quæ si interpreteris, nihil omnino aliud sonant, quam eodem die Lunam cum Sole coiisse eclipticè, vnde clarum est, non Lunam, sed Solem obuelari oportuisse, quando Lunæ sphæra longe inferior Solari est. In priorẽ sententiã Thucidides quoq; loquitur, belli Peloponesiaci libro secũdo, vbi inquit. Eadẽ quoq; æstate Calendis Lunarib' hoc est, interlunio (quo solo tempore creditur posse contingere) Sol defecit, secundum meridiem, nonnullis interuenientibus stellis. Idem adhuc pluribus in vita Solonis Plutarchus exequitur, dicens. Qui vero deinceps sequeretur dies eam νυμηνίαν, id est Calendas appellant &c̃. Similia plerisq; in locis refert. Quicquid autẽ hucusq; super mensibus, anniq; Atthici principio dictum fuit, hoc totum insequenti diario Luce clarius oculi te docere possunt.

MENSIVM GRAECORVM LATINORVMQVE COLLATIO

Nota	Mensis	¶MENSES LATINORVM						Mensis	¶MENSES GRAECORVM		Nota	
Solstitiũ æstiuum contigit primo Iulii die belli tempore.	IVLIVS	26	d	vii	Calendas Augusti	☞☞	●	ΕΚΑΤΟΜΒΑΙΩΝ Primus mensis		KALENDE	Hecatombeonis ☞ Principium anni atheniensis Siculæ cladis tempore.	
		27	e	vi	Calendas Augusti				2	iiii Nonarũ		
		28	f	v	Calendas Augusti				3	iii Nonarũ		
		29	g	iiii	Calendas Augusti				4	pridie Nonas		
		30	A	iii	Calendas Augusti				5	NONAE		
Sol intrabat Leonẽ ☞		31	b		pridie calendas Augusti				6	viii Idus		
KALENDAE AVGVSTI	AVGVSTVS								7	vii Idus		
		2	d	iiii	Nonas Augusti				8	vi Idus		
		3	e	iii	Nonas Augusti				9	v Idus		
		4	f		pridie. Nonas Augusti				10	iiii Idus		
		5	g		NONAE Augusti				11	iii Idus		
		6	A	viii	Idus Augusti				12	pridie Idus		
		7	b	vii	Idus Augusti				13	IDVS		
		8	c	vi	Idus Augusti				14	xviii Calendas		
		9	d	v	Idus Augusti				☉	xvii Calendas		
		10	e	iiii	Idus Augusti				16	xvi Calendas		
		11	f	iii	Idus Augusti				17	xv Calendas		
		12	g		pridie Idus Augusti				18	xiii Calendas		
		13	A		IDVS AVGVSTI	☞☞			19	xiii Calendas		
		14	b	xix	Calendas Septembris				20	xii Calendas		
		15	c	xviii	Calendas Septembris				21	xi Calendas		
		16	d	xvii	Calendas Septembris				22	x Calendas		
		17	e	xvi	Calendas Septembris				23	ix Calendas		
		18	f	xv	Calendas Septembris				24	viii Calendas		
		19	g	xiiii	Calendas Septembris				25	vii Calendas		
		20	A	xiii	Calendas Septembris				26	vi Calendas		
		21	b	xii	Calendas Septembris				27	v Calendas		
		22	c	xi	Calendas Septembris				28	iiii Calendas		
		23	d	x	Calendas Septembris				29	iii Calendas		
		24	e	ix	Calendas Septembris				30	pridie Calẽdas		
		25	f	viii	Calendas Septembris	☞☞	●	ΜΕΤΑΓΕΙΤΝΙΩΝ Secundus mensis		KALENDE	Metagitnionis	νυμηνία
		26	g	vii	Calendas Septembris				2	iiii Nonarũ		δευτέρα ἱσαμένου
		27	A	vi	Calendas Septembris				3	iii Nonarũ		τρίτη ἱσαμένου
		28	b	v	Calendas Septembris				4	pridie Nonas		τετάρτη ἱσαμένου
		29	c	iiii	Calendas Septembris				5	NONAE		πέμπτη ἱσαμένου
		30	d	iii	Calendas Septembris				6	viii Idus		ἕκτη ἱσαμένου
Sol introiuit Virginẽ		31	e		pridie Calendas Septembris				7	vii Idus		ἑβδόμη ἱσαμένου
CALENDAE SEPTEMBRIS	SEPTEMBER					☞☞			8	vi Idus		ὀγδόη ἱσαμένου
		2	g	iiii	Nonarũ Septembris				9	v Idus		ἐννάτη ἱσαμένου
		3	A	iii	Nonas Septẽbris				10	iiii Idus		δεκάτη
		4	b		pridie Nonas Septẽbris				11	iii Idus		πρώτη ἐπὶ δέκα
		5	c		NONAE Septẽbris				12	predie Idus		δευτέρα ἐπὶ δέκα
		6	d	viii	Idus Septẽbris				13	IDVS		τρίτη ἐπὶ δέκα
		7	e	vii	Idus Septẽbris				14	xviii Calendas		τετάρτη ἐπὶ δέκα
		8	f	vi	Idus Septẽbris	☞☞			☉	xvii Calendas	☞ Eclipsis Lunæ fugiente Nicia ☞	πέμπτη ἐπὶ δέκα
		9	g	v	Idus Septẽbris				16	xvi Calendas		ἕκτη ἐπὶ δέκα
		10	A	iiii	Idus Septẽbris				17	xv Calendas		ἑβδόμη ἐπὶ δέκα
		11	b	iii	Idus Septẽbris				18	xiiii Calendas		ὀγδόη ἐπὶ δέκα
		12	c		pridie Idus Septẽbris				19	xiii Calendas		ἐννάτη ἐπὶ δέκα
		13	d		IDVS SEPTEMBRIS				20	xii Calendas		εἰκάς
		14	e	xviii	Calendas Octobris				21	xi Calendas		δεκάτη φθίνοντος
		15	f	xvii	Calendas Octobris				22	x Calendas		ἐννάτη φθίνοντος
		16	g	xvi	Calendas Octobris				23	ix Calendas		ὀγδόη φθίνοντος
		17	A	xv	Calendas Octobris				24	viii Calendas		ἑβδόμη φθίνοντος
		18	b	xiiii	Calendas Octobris				25	vii Calendas		ἕκτη φθίνοντος
Principium Autumni		19	c	xiii	Calendas Octobris				26	vi Calendas		πέμπτη φθίνοντος
		20	d	xii	Calendas Octobris	☞☞			27	v Calendas	☞ Dies captiuitatis Niciæ & Demosthenis ☞	τετάρτη φθίνοντος
		21	e	xi	Calendas Octobris				28	iiii Calendas		τρίτη φθίνοντος
		22	f	x	Calendas Octobris				29	iii Calendas		δευτέρα φθίνοντος
		23	g	ix	Calendas Octobris				30	pridie Calẽdas		ἕνη καὶ νέα
		24	A	viii	Calendas Octobris	☞☞	●	ΒΟΗΔΡΟΜΙΩΝ		KALENDE	Boidromionis	νυμηνία
		25	b	vii	Calendas Octobris				2	iiii Nonas		
		26	c	vi	Calendas Octobris				3	iii Nonas		
		27	d	v	Calendas Octobris				4	pridie nonas		
		28	e	iiii	Calendas Octobris				5	NONAE		
		29	f	iii	Calendas Octobris				6	viii Idus		
Sol ingressus ẽ Librã ☞		30	g		pridie Calen. Octobris				7	vii Idus		
CALENDAE OCTOBRIS									8	vi Idus		

ORDO ET NOMINA
Græcorum mensium

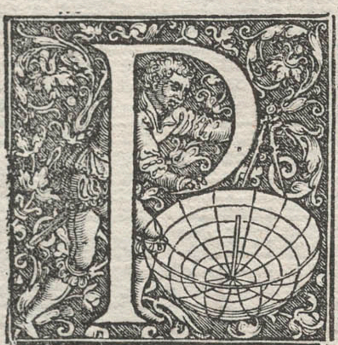
Primus	Ἑκατομβαιών
Secundus	Μεταγειτνιών
Tertius	Βοηδρομιών
Quartus	Μαιμακτηριών
Quintus	Πυανεψιών
Sextus	Ἀνθεστηριών
Septimus	Ποσειδεών
Octauus	Γαμηλιών
Nonus	Ἐλαφηβολιών
Decimus	Μουνυχιών
Vndecimus	Θαργηλιών
Duodecimus	Σκιρροφοριών

EXEMPLIFICATIONIBVS ISTIVSMODI paucis hactenus ostensum volo, quomodo eclipsium Lunarium subsidio historias ab erroribus, qui in eis, annorum ratione, perperàm assignata, passim offeruntur, vindicare liceat. Simili aliquando via, deo fortunante, Solis quoq; deliquia peculiari volumine proposito tractaturi, in quo opera dabitur sedula, nunquid vrbis fundatæ tẽpora verè & citra diuinationes, quibus iam olim caligamus, agnosci queant. Solis enim eclipses ad hoc præcipuè intelligendum desyderantur, neq; vero verius quicquam infallibili motuum cœlestium successu est. Postremum est, & quasi parergum, vt eclipses quos fusissimè descripsi, oculari quoq; obseruatione contuendas doceam. Cũ multi sint, qui variè variis videndi instrumentis vtantur, omnibus tamen perperàm, Alii enim in pelui aqua referta, Alii speculis, Alii simplici papiro perforata, Alii aliter obseruare eclipses solent. Tãtum vero abest, vt hii veram defectus magnitudinem discernant, vt insuper hiis rationibus grauissimè visum percellant. Ecleipsim itaq; Solarem contuiturus, vitrea non amplius quàm duo fragmenta, qualibus fenestræ muniuntur spissiora, palmæ latitudinem æquantia desummat, bicoloria tamen, altero rubro, altero viridi, flauo, purpureo, cœleoue existente. Colorum differentias ipsa experientia statim docebit. Exinde folium papiri candidioris tenuissima acu perforatum, binis vitris inserat, ceraq; vel bitumine conglutinet. Tempore deinde eclipsis oculis prætendat, acieq; recta per foramen in Solem delinquentem collimet. Sic enim fiet, vt Solem nihilo secius, quam si Lunam intueatur, innoxiè cernat. Quæ quidem res indies comprobari potest, maxime autem tunc, vbi Solem & Venerem, aut Solem & Mercuriũ coniungi corporaliter, ex superioribus animaduertisti. Nam si eandem coniunctionem per vitra, suo tempore obseruabis, citra obstaculum, citraq; noxam visus, planetam sub Solis corpore, quacumq; tandem in parte lateat, manifestò conspicabis.

Quomodo eclipses Solis cerni possint innoxie perfecteq;.

ENVNCTIATVM TRICESIMVM PRINVM

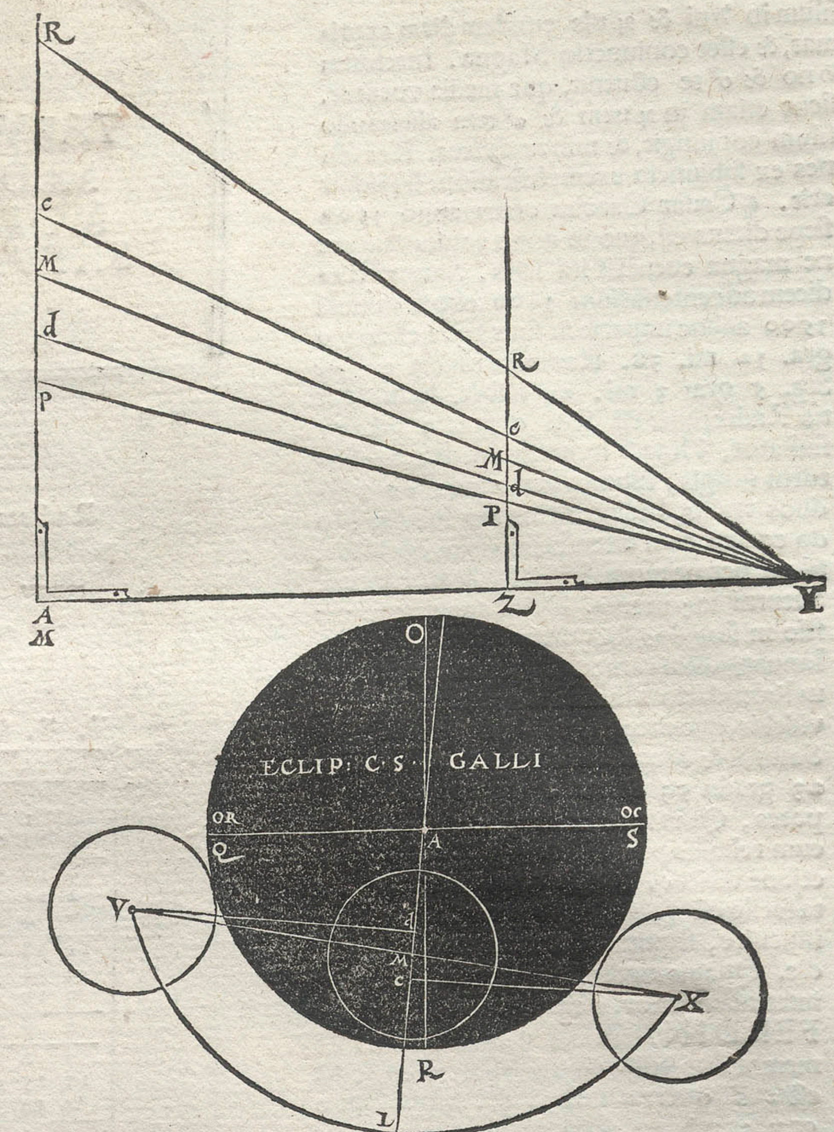
Formas eclipsium pro arbitrio, quasuis nunc minores, nunc maiores effigiare.

PRESENS INSTRVMENtorũ structura postulare videbatur, figuras paulo ampliores, quàm cuilibet fortassis probari possint, easdẽ suo pro instituto, nũc minores, nũc maiores effingere volenti, quam ob rem ne omnino quid de sũma fide quis in me requirat, adieci, quo nã pacto figuras singulas pro arbitrio formare quis queat, exiguas, grandes & mediocres, idq; per figurã eclipsis, quàm C. Sulpitio animaduersam prædiximus. Proposita igitur hac eclipsis descriptione, primo lineam rectam in plano, vt lubet prolixam tende, cuius extremorum vnum cum Y, alterum cum A & M insigni, Mox è puncto A siue M orthogonalem, A R vocatam, erige. Circini deinde pede altero in A centro eclipsis fixo, alterũ in R vel O vsq; promoue, quæ circini intercapedo, semidiametrus vmbræ cũ sit, eandẽ perpẽdiculari inferto, A R vero nominato. Circinũ rursus A literæ cẽtri scz vmbræ defixũ, in M produc, ideq; circini spaciũ, (quia refert centrorũ ☽ & vmbræ distantiã) perpẽdiculare itidem superloca. Simili modo cũ c & d age. Semidiametrũ preterea lunarem, scilicet M P eandem, in perpendicularem transferto. Quibus peractis, in linea Y A quacunq; lubet, punctum Y signa, ex eodemq; lineas in singula puncta perpendicularis A R emitte. Postmodo in linea Y A punctum elige alium Z, vnde si orthogonalem educis sursum, omnes ex Y puncto ductas lineas scindi ab eadem conspicies, quæ quidem linea quanto Y puncto vicinior est, tanto arctiores figuras causatur, lineæ enim quę concurrunt in Y, subinde breuiores, tum vmbræ, tum lunæ diametros metiũtur, quale quid etiã facit vera lunaris centri ab vmbræ cẽtro distantia. Secundum hanc ergo diuisionis proportionem, defectuales figuras, repetitis prioribus, depinge. At si figuras præsentibus maiores desideras, lineas ex Y vltra A R lineam prolonga, punctumq; Z longius ab A remoue, sic enim lineæ in Y coëuntes maiores etiam diametros in perpendiculari ostendent.

Eclipsis C S Galli arctiorẽ in modum redacta.

Enunctiatum

ENVNCTIATVM TRICESIMVM SECVN.

Coniunctiones magnas, id est, Trium superiorum planetarum ♄, ♃, ♂, coitus, nullo non tempore, post vel ante Christum præfinito, facilitate mira indagare.

PTOLEMEVS TESTATVR PLAnetas esse ministros quosdã generationis & corruptionis humanæ, seu potius mundi huius. Errantes siquidem nunc sursum nunc deorsum, nunc prorsum nunc retrorsum, nunc longè, nunc propè eclipticam efficere rerum sub se positarum, diuersissimos effectus, ortus in tertiusq;, causas inducere. Trium superiorum errores siue cursus maximè obseruãdos, docet, horũ enim precipuos in rebus effectus fieri solere, quales sunt, Regnorũ, Religionũ, Bellorũ, Potestatum translationes mutationesq; &c̃. quam rem vt omnia penitissimè iudicans quinquagesimo verbo non temere Astrologũ obseruare admonet, dicens. Ne prætermittas centum & decem nouem coniunctiones, in his enim posita est cognitio eorum, quæ fiunt in mundo & generationis & corruptionis &c̃. Quas coniunctiones cum tanti faciat, tantus astrorum Iudex, similiter & alius omnis astrologorum cætus, nos quoq; non prætermittendas in præsentiarum duximus, imo vt de illis non nihil quoq; doceremus ob id coacti sumus. Coniunctiones magnæ quadruplices sunt, Maximę, Maiores, Minores & Mediæ. Maxima est ♄ ♃ & ♂. Maior ♄ & ♃. Minor ♃ & ♂. Media ♄ & ♂ Qui iam rimabitur futuram alicuius anni coniunctionem magnam, principiò planetarũ, quorum coniunctionem quærit, è proximè subordinata tabula, sic vt planetarum duorum vel trium quotcunq; instituit, radices colligat, centenariis annorum prefinitorum competentes, hoc modo. Christum sequente annorum numero Radix centenario proximõ conueniat, anno Christum præcedente proximi maioris centenarij radix eligatur, id quod fiet, si ex non completo centenarius per adiectionem annorum plurium completus constituetur. Ibi autem custodiendum est complementum, Nam illud hoc loco residuum, vel residuos annos appellabimus. Hoc vbi ritè peractum est, index M inferioris rotæ super radicem ♄ locetur, in limbo numerus residui inuestigetur. Filo postea per illum traducto index M rursus substituatur. Similiter omninò cum reliquis agetur ostensoribus, primo radici, post annis residuis eos adducendo. Vltimo ergo filum primo Ianuarij mensis diei in Kalendario scz Saturni admoue, idemq; ad finem vsq; decembris perducito, Quod si incidat filum in rota ♄ ni Iouis & ♂ eijdem diei omnium Calendariorum, certum est eodem die futuram esse, aut fuisse coniunctionem trium planetarum mediam, quæ maxima dicitur. Vsu venit non nunq̃ vt

Coniunctionũ magnarũ vires.

Coniunctionũ appellationes.

K II filum